

Asmenvardinės kilmės miškų vardai: vakarinių pietų aukštaičių regionas

ILONA MICKIENĖ

Vilniaus universitetas, Kauno fakultetas, Muitinės g. 8, 44280 Kaunas

El. paštas ilona.mickiene@knf.vu.lt

Remiantis Lietuvių kalbos instituto projektu „Vakarinių pietų aukštaičių vietovardžių integravimas į „Lietuvos vietovardžių geoinformacinę duomenų bazę“ ir jų kilmės bei motyvacijos tyrimai“ (1), straipsnyje analizuojami vakarinių pietų aukštaičių (Užnemunės dzūkų) asmenvardinės kilmės miškų vardai. Projekto metu visi vakarinių pietų aukštaičių vietovardžiai buvo įkelti į Lietuvos vietovardžių geoinformacinę duomenų bazę, aprašytos jų kalbinės ypatybės, nurodytos vietovardžiais įvardijamų objektų geografinės savybės.

Straipsnyje skiriami pirminiai ir antriniai asmenvardinės kilmės miškų vardai. Antriniai miškų vardai skirstomi į turinčius priesagą, galūnę, mišrios struktūros, sudurtinius, sudėtinius.

Atlikus tyrimą atskleista, kad vakarinių pietų aukštaičių regione visi asmenvardinės kilmės miškų vardai yra antriniai, sudaryti su priesagomis, galūnėmis, sudūrimo ar sudėjimo būdu. Daugiausiai asmenvardinės kilmės antrinių miškų vardų sudaryta su priesagomis – apie 47,4 proc. ir sudėjimo būdu – apie 44 proc.

Pastebėta, kad iš visų vakarinių pietų aukštaičių apylinkėse užfiksuotų miškų vardų asmenvardinės kilmės onimai sudaro tik 11,3 proc.

Raktažodžiai: asmenvardinės kilmės miškų vardai, pirminiai ir antriniai miškų vardai, struktūrinė analizė, onimai

---

IVADAS

Nemažą Lietuvos dalį užima miškai, tačiau dėl ūkinės žmogaus veiklos jų šalyje nuolat mažėja. Vakarinėje Pietų Aukštaitijos dalyje vyrauja spygliuočių miškai. Kiekvienas didsnis miškas turi oficialų vardą. Miškų vardai (drimonimai) įrašomi žemėlapiuose, jie vartojami įvairioms girininkijų administravimo reikmėms ir pan.

Daug miškų turinčiame krašte drimonimai galėjo būti gana seni ir nulemti kitų objektų vardus. Kazimieras Būga rašė: „Vietų vardų istorija rodo, kad jų esama gana gajū, nes jų išgyvenama ne tiktai šimtus, bet ir tūkstančius metų. Gajausi yra didžiųjų žemės paviršiaus vietų vardai, tų vietų, kuriose gyvena daug žmonių“ [3, 729].

---

(1) „Vakarinių pietų aukštaičių vietovardžių integravimas į „Lietuvos vietovardžių geoinformacinę duomenų bazę“ ir jų kilmės bei motyvacijos tyrimai“ (projekto Nr. LIP-089/2016). Projekto vadovė – prof. habil. dr. Grasilda Blažienė.

Tikriniai žodžiai tiriami tiek diachroniškai, tiek sinchroniškai tradiciniais tyrimo metodais, ieškoma ir naujų tyrimo būdų. Įvairūs onimų tyrimai atskleidžia ryšį tarp tam tikrame regione vartojamų tikrinių žodžių ir ten gyvenančių ar gyvenusių žmonių pasaulėvokos [2, 37–42]. Lietuvoje atliekami regioniniai antroponimų ir toponimų tyrimai, tačiau dar labai daug teritorijų lieka neištirtų. Atskirų teritorijų toponimų tyrimai padeda atskleisti ne tik lingvistinius onimų kilmės, darybos ir kitus aspektus, bet ir istorines, etnines, socialines ypatybes. Toponimijos lingvistiniais duomenimis naudojasi archeologai, istorikai, kultūrologai ir kitų sričių mokslininkai, nes „vienas svarbiausių ir nepaprastiausių žmogaus aplinkos pažinimo, jo pergalės prieš gamtą įrodymų yra vietovardžiai. Tai labai savita žemės vietų ir objektų inventorizacija. Kur tik ilgiau pagyveno žmogus, visur paliko neišdildomą pėdsaką – vietovardžius“ [12, 6].

Lietuvos drimonimai, kaip atskira toponimų klasė, analizuojami šiose daktaro disertacijose: Ilonos Mickienės *Telšių rajono toponimų daryba* (medžiaga šiam darbui buvo rinkta tiesiogiai 1985–1989 m. vykusių kalbinių ekspedicijų metu ir iš LKI Vardyno skyriuje saugomos vietovardžių kartotekos) [8, 91–109]; Renatos Endzelytės *Šiaurės vidurio Lietuvos vietovardžiai* [4]; Nerijos Bartkutės *Joniškio rajono teritorijos toponimija: daryba ir raidos polinkiai* [1, 117–147]. Kiek išsamiau Marijampolės rajono drimonimų struktūra ir kilmė yra aptarta Dalios Sviderskienės straipsnyje [11, 49–62], Labūnavos krašto – I. Mickienės, Gabijos Bankauskaitės–Sereikienės straipsnyje [9, 161–179], Radviliškio rajono – I. Mickienės, Rimantės Bieliauskaitės straipsnyje [10, 83–92]. Mokslinių darbų apžvalga rodo, kad drimonimai nėra nuosekliai tirti nė vienu lingvistiniu aspektu.

Šis straipsnis yra regioninių lietuvių toponimijos tyrimų tąsa, jame aptariama tik viena toponimų klasė – miškų vardai. Vykdamas Lietuvių kalbos instituto projektą „Vakarinių pietų aukštaičių vietovardžių integravimas į „Lietuvos vietovardžių geoinformacinę duomenų bazę“ ir jų kilmės bei motyvacijos tyrimai“, pasirinkta teritorija, kurios toponimai dar netirti jokių lingvistiniu aspektu. Projekto metu vakarinių pietų aukštaičių (Užnemunės dzūkų) vietovardžiai buvo įkelti į Lietuvos vietovardžių geoinformacinę duomenų bazę, aprašytos jų kalbinės ypatybės, nurodytos vietovardžiais įvardijamų objektų geografinės savybės (2).

Objektas – asmenvardinės kilmės Pietų Aukštaitijos regiono miškų vardai iš asmenvardžių.

Straipsnio medžiaga – Alytaus ir Lazdijų rajonų miškų ir jų dalių 38 vardai, rinkti iš Lietuvos vietovardžių geoinformacinės duomenų bazės.

Tyrimo tikslas – apžvelgti Pietų Aukštaitijos regiono vietovardžius, nustatyti darybos būdus bei formantus, aptarti semantiką.

Nustatant drimonimų kilmę pagal pamatinius žodžius, naudotasi *Lietuvių pavardžių žodynu* [6], *Lietuvių kalbos žodynu* [7]. Pagal kilmę drimonimai skirstomi į apeliatyvinius, asmenvardinius ir vietovardinius; skirstant juos pagal darybą remiamasi A. Vanago pateikta struktūriniu–gramatine klasifikacija [13, 21–27].

PIETŲ AUKŠTAITIJOS REGIONAS

Pietų Aukštaitijos regionas apima visą Pietų Lietuvą. Šioje teritorijoje kalbama pietų aukštaičių (dzūkų) tarme. Pietų aukštaičių patarme kalbama Lazdijų, Alytaus, Varėnos ir Kaišiadorių rajonuose. Prie šio ploto formaliai priskiriama ir dalis Trakų bei Šalčininkų

(2) Prieiga per internetą: lkiis.lki.lt/lietuvos-vietovardziu-geoinformacine-duomenu-baze

rajonų vietovių, kur dauguma gyventojų yra dvikalbiai ar net trikalbiai. Keliomis kalbomis kalbančių ar visiškai lietuviškai nemokančių kaimų gyventojų galima rasti ir kitose vietovėse, pavyzdžiui, apie Kauknorį, Varviškę, Sventijanską (Lazdijų r.), Valkininkus (Varėnos r.). Šiaurėje, šiaurės rytuose ir rytuose pietų aukštaičiai ribojasi su vakarų aukštaičiais kauniškiais ir šiauliškiais, rytų aukštaičiais širvintiškiais ir vilniškiais [5, 9]. Nustatant asmenvardinės kilmės miškų vardų kilmę, svarbu atkreipti dėmesį į gyvenamosios vietovės istoriją, gyventojų tautinę ir etninę sudėtį, vyravusias kalbas – ši informacija gali praversti aiškinantis nemažos dalies onimų atsiradimą.

ASMENVARDINĖS KILMĖS MIŠKŲ VARDŲ ANALIZĖ

Asmenvardis – žmogaus vardas, pavardė, pravardė, slapyvardis. Lietuvių pavardžių įvairovę lėmė įvairūs Lietuvos istorijos vingiai. Svarbiausia, kad pavardžių susidarymas nebuvo vien tik lietuvių antroponimijos natūralios raidos rezultatas. Stiprus ekstralingvistinis pavardžių susidarymo impulsas buvo Lietuvos krikštas. Pakrikštytiems lietuviams greta tautinio vardo buvo duodamas kitas, krikščioniškas, nelietuviškas. Vadinas, po krikšto lietuviai tapo divardžiais, ir būtent iš krikščioniško vardo dažniausiai kilo lietuvių pavardės. Tai yra vienas iš nelietuviškos kilmės pavardžių šaltinių. Kitas šaltinis – migrantai, įsikūrę Lietuvoje ir visiškai sulietuvėję. Jų pavardės tapo lietuvių pavardžių sistemos dalimi [6]. Taigi lietuvių asmenvardžių raida neatsiejama nuo ekstralingvistinių procesų. Šie procesai aptinkami ir tiriant įvairių toponimų kilmę. Miškų vardai, kurių pirmasis dėmuo yra asmenvardis, turi posesyvinę reikšmę. Analizuojant Alytaus ir Lazdijų rajonuose fiksuotų miškų vardų kilmę, skiriami miškų vardai, sudaryti iš lietuviškos, nelietuviškos ir hibridinės kilmės asmenvardžių. Rasti 38 asmenvardinės kilmės miškų vardai.

1. Asmenvardinės kilmės miškų vardai iš lietuviškos kilmės asmenvardžių

Vakarinių pietų aukštaičių plote fiksuota 19 miškų vardų, sudarytų iš lietuviškų asmenvardžių: dvikamienių asmenvardžių ir jų trumpinių (4), pravardinių asmenvardžių (15).

1.1. Asmenvardinės kilmės miškų vardai iš dvikamienių asmenvardžių ir jų trumpinių

Asmenvardinės kilmės miškų vardai iš dvikamienių asmenvardžių ir jų trumpinių vakarinių pietų aukštaičių plote rasti tik antriniais – priesaginiai, sudurtiniai bei sudėtiniai. Priesaginis miško vardas, kilęs iš dvikamienio asmenvardžio, fiksuotas tik vienas. Jis sudarytas su priesaga *-ot-*.

Priesagos-ot-vedinys

Rink-ótas mš. Smn: sietina su avd. *Rinka, Rinkas, Riņkus* Šlu (of. *Rink*), Trg (2). Plg. *Rinka, Rinkas, Rinkáuskas, Rinkėvičius*. Dažnai šių pavardžių šaknis *rink-* gali būti iš *rimk-* (žr. *Riņkus, Rimkėvičius* ir pan.); kartais ji gali būti atsiradusi kitais būdais, plg. lenk. *Rynko*, brus. *Рынкевіч, Рынковіч*. Šaknis *rink-*, be kita ko, gali būti išsirutuliojusi ir iš *grink-* (žr. *Grinkus, Grinkėvičius* ir pan.). Galbūt iš liet. *rimti* ar pan. – žr. *Rimeikis*. Gali būti trumpiniai iš kokių nors kitų sudurtinių asmenvardžių – **Rimkantas* ar pan.

Asmenvardinės kilmės sudurtinis miško vardas, kilęs iš dvikamienio asmenvardžio, aptiktas vienas. **Daugėl-a-raistis** mš. Vs: iš avd. *Daugėla* (greičiausiai sudurtinė pavardė; dėl *dau-* žr. *Daūbaras*, dėl *gel-* – *Gelgauda*) ir liet. *raistas* 'klampė vieta, apaugusi krūmais ar medžiais, pelkė, lieknas'.

Asmenvardinės kilmės sudėtiniai miškų vardai, kilę iš dvikamienio asmenvardžio, fiksuoti du. **Gineitiškių miškas** mš. Pv: plg. avd. Gineitis (sudurtinė pvd; dėl *gin-* žr. *Gimbutas*, dėl *eit-* – *Eibutas*) ir liet. *miškas* ‘medžiais apaugusi vieta; giria’; **Gedimino miškas** mš. Dg: avd. Gediminas ir liet. *miškas* ‘medžiais apaugusi vieta; giria’.

1.2. Asmenvardinės kilmės miškų vardai iš pravardinių asmenvardžių

Asmenvardinės kilmės miškų vardų iš pravardinių lietuviškų asmenvardžių vakarinių pietų aukštaičių plote rasta 15. Fiksuoti tik antriniai šios rūšies miškų vardai: priesaginiai ir sudėtiniai. Priesaginių miškų vardų, kilusių iš pravardinių asmenvardžių, aptikta 11. Šie miškų vardai sudaromi su priesagomis *-išk-*, *-el-*, *-ušk-*.

Priesagos -išk-vediniai

Bakūn-iškė mš. Dg: iš liet. avd. Bakūnas (liet. *bakūnas* ‘toks tabakas’; nors gali būti trumpinys ir iš *Абакун < Абакум < Авакум*); **Degūt-iškė** mš. Vs: iš avd. *Degučis*, *Degūtis* ar pan. (greičiausiai pravardinė iš *degūtis* ‘kas degutą dega, juo verčiasi’), plg. liet. *degučius*, *degūtis* ‘kas degutą dega, juo verčiasi’; **Dūd-iškiai** mš. Al: liet. avd. Dūdà, Dūdys (lenk. *duda*, brus. *Дуда* > liet. *dūdà*) arba liet. *dūda* ‘vamzdžio formos medinis arba metalinis pučiamasis muzikos instrumentas’; **Gaiļ-iškė** mš. Srj: iš avd. *Gaiļis*, *Gaiļys* (kilmė ne visai aiški; pvd. *Gaiļius* yra aiškiai žemaitiška (išskyrus vieną kitą išimtį). Turint galvoje ypatingą lat. pavardės *Gaiļis* populiarumą ir galimą jos difuziją į Lietuvą (žr. *Gaiļis*), reikia neišleisti iš akių, kad ir liet. *Gaiļius* kartais gali būti iš *Gaiļis*, *Gaiļis*. Tačiau daugeliu atvejų liet. *Gaiļius* gali būti kilęs iš liet. *gaiļėti* (dėl semantikos žr. *Gaiļiūšis*), plg. *gaiļė* ‘gailėstis, pasigailėjimas’, *gaiļius* ‘atgaila’, *gaiļis*, *gaiļus* ‘aštrus, glitus; aitrus, kartus; šaltas; piktas; rūstus; gailėstingas; pasigailėjimo vertas, griaudus, skurdus, verksmingas; liūdnas ir kt.’; **Jukn-iškės** mš. Kpč: iš avd. *Juknà*, *Juknis*, *Juknys*, *Juknius* (plg. lenk. *Juchna*, *Juchno*, *Juchno*: *Jurij*, brus. *Юхно*: *Евфумиў*, rus. *Юхно*; vienu kitu atveju, tik, matyt, labai retai, įmanomas (bent jau teoriškai) ryšys ir su liet. *juknis* ‘mėgstantis juoktis; jukus’); **Kačėrg-iškė** mš. Vs: iš avd. *Kačėrga* (plg. liet. *Kačėrga*, *Kačėrgis*, *Kačėrginskis*). Dažnai pravardinės pavardės sietinos su liet. slavizmu *kačėrga* ‘žarstiklis, maišiklis; aukšto ūgio žmogus’. Tačiau kartais gali būti skolinotos pačios pavardės, plg. brus. *Качарга*, *Качэрга*, rus. *Кочерга*, *Кочергинский*; **Kier-iškė** mš. Al: iš liet. avd. Kieras (galbūt pravardinės pavardės, sietinos su liet. *kēras* ‘nupjauto ar nulūžusio medžio kelmas su visomis šaknimis; augalas su kamieniu ir šaknimis; krūmas’, *keroti* ‘gerai augti, tarpti, šakoti, plėstis, kerėti’, *kerūs* ‘priekabus’); **Ringėl-iškė** mš. Vs: iš avd. *Ringėlis ar pan., plg. pvd. *Ringėlė* (Ringys Kl (at.), Klp 2 (of. *Ringies*), Lk 2, Lkv, Pgg 11 (of. ir *Ringies*), Pln 2 (vieną žm. vad. *Riņgē*), Trš 7, Žr 5 (31). Plg. *Ringà*, *Ringė*, *Ringis*. Pravardinės pavardės, sietinos su liet. *ringa* ‘kas nerangus, susitraukęs kiūto, tingi pajudėti’, *ringė*, *ringė* ‘vingiuota linija, vingis; rėžis, rumbas’, *ringiuoti* ‘eiti, bėgti vingiais; daryti ringes, klostes; neaiškiai kalbėti, bambėti’ ir liet. *miškas* ‘medžiais apaugusi vieta; giria’; **Šapol-iškė** mš. Dg: iš liet. avd. Šapola (galėtų būti iš liet. *šāpas* ‘krislas, šiaudagalys’. Plg. dar lenk. *Szap*, *Scha*, brus. *Шано*, vok. *Schaaf(f)*, *Scha(a)p*, *Schoof*, *Schoop*, *Schapp*. Dar plg. liet. *šāpas* ‘apie silpną, menką žmogų’.

Priesagos -el-vediniai

Liub-ėlis mš. Vs: iš liet. avd. *Liūbas*, *Liubys*. Kilmė neaiški. Įmanoma sieti su liet. *liūbėti*, *liubėti* ‘būti įpratusiam, mėgti, gebėti; liuobėti’. Tačiau šis ryšys dėl daugelio kitų liet. pavardžių su *liub-* galimos nelietuviškos kilmės kelia ir abejonių.

Priesagos -ušk-vediniai

Dařg-uškės mš. Kč: iš avd. *Dąrgis, Dařgus* ar pan. (plg. liet. *dąrgùs* 'darganotas; bjaurus, nemalonus, negražus, šlykštus; piktas, irzlus').

Asmenvardinės kilmės sudėtiniai miškų vardai, kilę iš pravardinių asmenvardžių, rasti 4. **Avižiėnių miškąs** Vs: iš avd. *Avižiėnis* daugiskaitos (iš liet. *avižà*) ir liet. *miškąs* 'medžiais apaugusi vieta; giria'; **Drėmorius giraitė** mš. Al: plg. adv. Drėma Rkn (of. *Drėmo*) (galbūt sietina su liet. *dremė* kas 'visur lenda, kišasi į kitų kalbą' ir giraitė 'miškelis'); **Dubrāvėškių miškąs** mš. Srj: iš avd. *Dubravà* (plg. liet. *dubravà, dubrāvąs* 'išmušta duobė kelyje, duburys', lenk. *Dubrawa*, brus. *Дубрава* (rus. *Дуброва*), kita vertus, gali būti iš liet. *dubravà, dubrāvąs* 'išmušta duobė kelyje, duburys' ir liet. *miškąs* 'medžiais apaugusi vieta; giria'; **Karālius kálnas** Kpč: iš avd. *Karālius* (ne visai aišku, kada iš liet. *karālius* 'valdovo, monarcho titulas kai kuriuose kraštuose', kada iš skolinto avd. *Kārolius* ar pan., kada – skolinta visa pvd., plg. lenk. *Karol*, brus. *Король*, rus. *Король*. Vis dėlto, matyt, dažniausiai tai yra pavarde virtes avd. *Kārolius* bei jo variantai (*Kārolis, Karālius* ir t. t.) ir iš liet. *kálnas* 'aukštas žemės pakilimas'. Tai metaforinis drimonimas.

2. Nėlietuviškos kilmės asmenvardžiai

Asmenvardinės kilmės miškų vardų iš nėlietuviškų asmenvardžių tiriamajame regione fiksuota 19.

2.1. Asmenvardiniai miškų vardai iš krikščioniškų asmenvardžių

Vakarinių pietų aukštaičių plote rasta miškų vardų, sudarytų iš krikščioniškų asmenvardžių. Darybos požiūriu šie miškų vardai yra antriniai – priesagų vediniai ir pasidaryti sudėjimo būdu. Asmenvardiniai miškų vardai iš krikščioniškų asmenvardžių rasti trys, jie sudaromi su priesagomis *-ėl-*, *-ink-*, *-išk-*.

Priesagos -ėl- vediniai

Oncišk-ėlis mš. Srj: iš avd. *Oncius* ar pan.; plg avd. *Añcius*.

Priesagos -ink- vediniai

Brāz-inka mš. Kpč: galbūt iš avd. *Brāzas, Brazys* (greičiausiai trumpinys iš *Ambrāzas*).

Priesagos -išk- vediniai

Miciūn-iškė mš. Vs: priesagos *-iškė* vedinys iš pvd. *Miciūnas* (galbūt vienu kitu atveju kai kuri šių pvd. gali būti ir pravardinės kilmės, kilusi iš *micas* 'paršas, meitėlis', *micė* 'kiaulė', *micis* 'micas', plg. *mickus* 'micas'). Pvd. *Micėika* gali būti priesagos *-eika* vedinys iš liet. *mīcinti* „varginti“ arba iš *micėnti* 'pamažu bėgti, kicenti, bidzenti', *mīcinti* 'judinti, krutinti, vizginti (uo degą)'. Tačiau dažniausiai šios pavardės, matyt, bus išsirutulioję iš krikšto vardo *Dimitrijus*.

Asmenvardiniai sudėtiniai miškų vardai iš krikščioniškų asmenvardžių fiksuoti septyni. **Andrūškos Naujiena** mš. Kč: iš avd. *Andruškà* (plg. Andrius) ir liet. *Naujiena* 'naujai iš-arta žemė; plėšinyš'. **Balyno miškąs** Al: avd. Balynas (galbūt patroniminės priesagos *-ynas* vedinys iš *Balys*). Trumpinys iš *Bolėslovas* ir liet. *miškąs* 'medžiais apaugusi vieta; giria'; **Jono laukėlis** mš. Kč: iš avd. *Jonas* ir liet. *laukėlis* < *laūkas* 'lygi, be medžių vieta; dirbama žemė, pasėlių plotas; tam tikro didumo žemės sklypas'. **Mikelionio miškąs** mš. Vs: iš avd. *Mikelionis, Mikeliōnis, Mikelionis, Mikelionis* (iš krikšto vardo *Mýkolas* tam tikros lyties *Mikelis*) ir liet. *miškąs* 'medžiais apaugusi vieta; giria'; **Nojaus kálnas** mš. Kpč: galbūt iš biblinio avd. *Nojus* ir iš liet. *kálnas* 'aukštas žemės pakilimas'. **Petrāvėčių miškąs** mš. Vs: iš avd. *Petrāvėčius* (iš krikšto vardo Petras) ir liet. *miškąs* 'medžiais apaugusi vieta; giria';

Póškos laukėlis mš. Kč: iš avd. *Póška* (iš krikšto vardo *Póvilas*) ir liet. *laukėlis* < *laūkas* 'lygi, be medžių vieta; dirbama žemė, pasėlių plotas; tam tikro didumo žemės sklypas'.

Sudėtiniai miškų vardai iš krikščioniškų asmenvardžių dažnai turi perkeltinę reikšmę: **Andrūškos Naujiena** mš. Kč, **Jono laukėlis** mš. Kč, **Nojaus kalnas** mš. Kpč, **Póškos laukėlis** mš. Kč.

2.2. Asmenvardiniai nelietuviškos kilmės miškų vardai iš kitokių skolinių

Asmenvardinės kilmės miškų vardai iš kitokių skolinių rasti tik antriniais: galūnių, priesagų vediniai, sudurtiniai, sudėtiniai. Tiriamajame regione aptiktas tik vienas asmenvardinės kilmės miško vardas iš kitokių skolinių, sudarytas su galūne *-a*.

Galūnės-avedinys

Liesn-a mš. Vs: iš avd. *Liesnys ar pan., plg. lenk. pvd. *Liesna*, *Lesna*, *Lesniak*, brus. avd. *Лесняк*, *Лясняк*.

Asmenvardinės kilmės miškų vardai iš kitokių skolinių, sudaryti su priesagomis *-in-*, *-išk-*. Tokie drimonimai rasti trys.

Priesagos -in- vediniai

Pralčik-inė mš. d. Kpč: asmenvardinė, slaviška (plg. brus. *Плашчынскі*, rus. *Плащинский*, *Плащин*); **Jurās-iškės** mš. Lzd: iš avd. *Jurāšius* (plg. lenk. *Jurasz*; *Jerzy*, rus. *Юраш*, *Юрашев*, *Юрашевич*, huc. *Juraš*; *Jurij*, ček. *Juroš*; *Jura*, *Juří*); **Nasvedis-kė** mš. d. Kpč: galbūt iš avd. *Nasvoedis ar pan. (plg. pvd. *Nasvytis*).

Asmenvardinės kilmės sudurtiniai miškų vardai, kilę iš skolinių, aptikti du. Abu miškų vardai yra perkeltinės reikšmės (metaforiniai). **Gūd-a-kalnis** mš. Vs: iš avd. *Gūdas*. Plg. liet. *gūdas* 'baltarusis (kartais lenkas ar rusas); kitos tarmės žmogus' (žemaičiai gudais vadina aukštaičius, panevėžiečiai – kupiškėnus ir t. t.), *gūdas* 'prityręs, įgudęs; paprastas, įprastinis; tikras'. Kita vertus, gali būti sudarytas iš liet. *gūdas* 'baltarusis (kartais lenkas ar rusas)' ir liet. *Kálnas* 'aukštas žemės pakilimas'; **Gūd-a-balė** mš. Kpč: iš avd. *Gūdas* arba liet. *gūdas* 'baltarusis (kartais lenkas ar rusas)' ir *balà* 'klampi vieta, dažniausiai su stovinčiu joje vandeniui, pelkė, raistas'.

Asmenvardinės kilmės sudėtiniai miškų vardai, kilę iš skolinių, fiksuoti trys. **Jackavo miškas** mš. Al: iš avd. *Jackavas* (plg. brus. *Яу*, *Яуко*, *Яуук*; *Яук*) ir liet. *miškas* 'medžiais apaugusi vieta; giria'; **Gominiškės miškas** mš. Al: plg. avd. *Gominas* (abejotina pati pamatinė lytis) ir liet. *miškas* 'medžiais apaugusi vieta; giria'; **Kuliešiaus miškas** mš. Al: iš adv. *Kuliešius* (liet. slavizmą *kuliešas* „šlubas“) ir liet. *miškas* 'medžiais apaugusi vieta; giria'.

APIBENDRINIMAS

Apibendrinant atliktą tyrimą būtina pažymėti, kad projekto „Vakarinių pietų aukštaičių vietovardžių integravimas į „Lietuvos vietovardžių geoinformacinę duomenų bazę“ ir jų kilmės bei motyvacijos tyrimai“ metu iš Lietuvos vietovardžių geoinformacinės duomenų bazės išrinkti 38 asmenvardinės kilmės miškų vardai yra kildinami iš lietuviškos (dvikamienių asmenvardžių ir jų trumpinių, lietuviškų pavardinių) (19) ir nelietuviškos kilmės asmenvardžių (19).

Nustatyta, kad vakarinių pietų aukštaičių regione aptikti miškų vardai yra tik antriniais, sudaryti su priesagomis, galūnėmis, sudūrimo ar sudėjimo būdu. Daugiausiai asmenvardinės kilmės antrinių miškų vardų sudaryta su priesagomis (apie 47,4 proc.) ir sudėjimo būdu (apie 44 proc.). Užfiksuota apie 8 proc. sudurtinių asmenvardinės kilmės miškų vardų. Mažiausiai šios semantinės grupės miškų vardų – galūnių vedinių (apie 2,6 proc.). Iš

visų vakarinių pietų aukštaičių apylinkėse užfiksuotų miškų vardų asmenvardinės kilmės onimai sudaro tik 11,3 proc.

VIETŪVIŲ SANTRUMPOS

Al – Alytus
 Dg – Daugai
 Kč – Kučiūnai
 Kl – Kuliai
 Klp – Klaipėda
 Lk – Luokė
 Lkv – Laukuva
 Lzd – Lazdijai
 Kpč – Kapčiamiestis
 Pgg – Pagėgiai
 Pln – Plungė
 Pv – Pivašiūnai
 Rkn – Rukainiai
 Smn – Simnas
 Srj – Seirijai
 Šlu – Šilutė
 Trg – Tauragė
 Trš – Tryškiai
 Vs – Veisiejai
 Žr – Žarėnai

KITOS SANTRUMPOS

avd. – asmenvardis
 brus. – baltarusių
 lat. – latvių
 lenk. – lenkų
 liet. – lietuvių
 mš. – miškas
 mš. d. – miško dalis
 of. – oficialus, oficialiai
 pan. – panašiai
 plg. – palygink
 prvd. – pravardė
 pvd. – pavardė
 rus. – rusų
 vok. – vokiečių
 žr. – žiūrėk

Literatūra

- [1] BARTKUTĖ, Nerija. *Joniškio rajono teritorijos toponimija: daryba ir raidos polinkiai*. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija. Šiauliai: Vytauto Didžiojo universiteto 1-kla, 2008.
- [2] BOC-SÎNMĂRGHIȚAN, D. Typological Criterion: a Fundamental Premise in the Analysis of Place names in the Toponymy of the Bistra and Sebeș Valleys. *Journal of Linguistic Studies*, 2008, Vol. 1(1), p. 37–42.
- [3] BŪGA, K. *Rinktiniai raštai*. T. 3. Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros 1-kla, 1961.
- [4] ENDZELYTĖ, Renata. *Šiaurės vidurio Lietuvos vietovardžiai*. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto 1-kla, 2005.
- [5] LESKAUSKAITĖ, A. *Pietų aukštaičių vokalizmo ir prozodijos bruožai*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2004.
- [6] *Lietuvių pavardžių žodynas*. T. 1–2. Vilnius: Mokslas, 1985, 1989.
- [7] *Lietuvių kalbos žodynas*. Prieiga per internetą: www.lkz.lt/ [žiūrėta 2018 02 06].
- [8] MICKIENĖ, Ilona. *Telšių rajono toponimų daryba*. Humanitarinių mokslų daktaro disertacija. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto 1-kla, 2001.
- [9] MICKIENĖ, Ilona; BANKAUSKAITĖ-SEREIKIENĖ, Gabija. Labūnavos krašto toponimija: lingvistinės įžvalgos. *Lituanistica*, 2012, t. 58, Nr. 2, p. 161–179.
- [10] MICKIENĖ, Ilona; BIELIAUSKAITĖ, Rimantė. Radviliškio rajono drimonimų darybos aspektai. *Respectus philologicus*, 2018, 33(38), p. 83–92.
- [11] SVIDERSKIENĖ, Dalia. Marijampolės apskrities drimonimų darybos ir kilmės polinkiai. *Acta linguistica lithuanica / Lietuvių kalbotyros klausimai*, 2006, 54, p. 49–62.
- [12] VANAGAS, A. *Lietuvių vandenvardžiai*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto 1-kla, 2002.
- [13] VANAGAS, A. *Lietuvos TSR hidronimų daryba*. Vilnius: Mintis, 1970.

ILONA MICKIENĖ

Forest Names of Proper Name Origin: West Aukštaitian Region

Summary

The article deals with forest names of proper name origin in one Lithuanian dialect, namely, South-western Aukštaitians (Užnemunė Dzūkian) (South-west Highlanders, Dzūkian of the Trans-Nemunas region) integrated into the Geoinformational Database of Lithuanian Toponyms during the project of the Institute of the Lithuanian Language (Lith. Lietuvių kalbos institutas) under the title “Integration of the Place-Names of the West Highlanders Region into the Geoinformational Database of Lithuanian Toponyms and Research on their Origin and Motivation”. The research conducted in this article is a continuation of research into regional Lithuanian toponymy which discusses only one class of toponyms, particularly, forest names. In the course of the project by the Lithuanian Language Institute “Integration of the Place-Names of the West Highlanders Region into the Geoinformational Database of Lithuanian Toponyms and Research on their Origin and Motivation”, a territory was selected where the toponyms had not been studied by any linguistic aspect. During the project, the toponyms of West Highlanders (Užnemunė Dzūkian) were added to the Geoinformational Database of Lithuanian Toponyms, their linguistic features were described, and the geographical features of the objects named by toponyms were specified.

Structurally, a distinction is made between primary and secondary forest names of personal name origin. The secondary forest names are subdivided into those containing a suffix, an inflection, and those that are of mixed structure, compound or complex.

It has been found that in the West Aukštaitian region, the names of forests of proper name origin are secondary, consisting of suffixes, inflections, are compounds or complex names. The majority of secondary forest names of proper name origin are made with suffixes, i.e. about 47.4% cent and about 44% cent are made by using complex names.

It has been noticed that of all the forest names recorded in the West Aukštaitian area, the onyms of proper name origin constitute only 11.3 per cent.

Keywords: forest names of proper name origin, primary and secondary forest names, structural analysis, onyms